מוסדות וארגונים באגרות הראי"ה

ה"סנטרל ריליף" (ועד ההצלה המרכזי)

מוסדות וארגונים באגרות הראי"ה

נזכר ב-8 אגרות, מהן 1 אל המוסד עצמו

רקע, ונוסח האגרות המלא

igrot.shlomo-aviner.net

רקע

(לפי האגרות) ה"סנטרל ריליף", ועד ההצלה המרכזי שבניו יורק, תמך אחרי מלחמת העולם הראשונה ברוב מוסדות התורה בארץ ישראל ובאירופה. כשהתמיכה הלכה ונחלשה, יצא הרב קוק בתרפ"ד בראש משלחת רבנים לאמריקה כדי לחזק את פעולתו.

באגרות מן המסע ואחריו הרב קוק כותב על העבודה לטובת הוועד, על התחרות עם קרן היסוד, ועל חלוקת כספי התמיכה.

נוסח האגרות

8 האגרות שבהן הסנטרל ריליף נזכר, לפי סדר הכרכים

אגרות הראי"ה – כרך ד' – אגרת ארלג

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ערב פסח תרפ"ד **נמען:** בנו הרצי"ה ואשתו

הפעולות למען ה'ריליף' (הסנטרל ריליף) קשות בגלל התחרות עם קרן היסוד, אף שהכבוד גדול. הרב קוק מקווה לתועלת גדולה למצב היהדות באמריקה ולענייני הקודש בארץ. תודה לכל המברכים ליום הולדת הוריו.

עיקרי הדברים

- תחרות עם קרן היסוד.
- כבוד ותועלת.
- תודה למברכים.

נוסח האגרת

ב"ה[1]. ער"פ[2] תרפ"ד[3]

בני מחמד לבבי ויקירי, וכלתי היקרה הכבודה שיחיו לאוי"ט[4].

ב"ה על החוה"ש[5] אשר עמנו, יחנינו ד' לשמע מאתכם כל טוב, עד שיזכנו לחדות את פניכם בשמחה בשובינו לשלו'[6] לעיקו"ת[7] ת"ו[8]. הפעולות לטובת הרעליף הולכות בכבדות קצת מפני תחרות קרן היסוד ועוד, אע"פ[9] שהכבוד שהם מחלקים לנו כאן מכל הצדדים ב"ה הוא גדול מאד, בכ"ז[10] נקוה שהנסיעה בכלל תהי'[11] לתועלת גדול, בין למצב היהדות פה, בין לכל עניני הקדושים באה"ק[12] בעה"י[13]. כתבו נא מחמדי מכל הפרטים, והנני בזה מודה ברב תודה לכל אהובינו היקרים אשר כתבו לנו את ברכותיהם ליום הולדת הורינו האהובים שליט"א[14], הגרי"מ[15] חרל"פ[16] שמבנו הרה"ג[17] קבלתי ט"ג[18] של ברכה מפני מרחק המקום לא בא עדיין. והגר"מ[19] אויערבאך, שאת נכדו ראיתי יחד עם חותנו הרב, שבאו לבקרינו בהוטעל, ואת הרב ר' דוד[20], והרב ר' ארי' לעווין ור' יעקב שפירא, ור' אברהם ברז"ד, וחברי מרכזינו כולם, ובאי בית מדרשינו, וכל אהובינו בכלל ובפרט, שיחיו כולם לאוי"ט, תנו להם את ברכותי הנאמנות על השתתפם בשמחת לבבינו. והשי"ת[21] יחנינו ברב רחמיו לשמח כולנו יחד בנאות ארץ חמדה.

והי'[22] זה שלו'[23] וברכה נאמנה כנה"ר[24], ונפש אביכם דורש אשרכם לעד.

הק' אברהם יצחק ה"ק

1. ב"ה - ברוך השם
2. ער"פ - ערב פסח
3. תרפ"ד - השנה תרפ"ד (1923/1924)
4. לאוי"ט - לאורך ימים טובים
5. החוה"ש - החיים והשלום
6. לשלו' - לשלום
7. לעיקו"ת - לעיר קודשנו ותפארתנו

8. ת"ו – תבנה ותכונן
9. אע"פ – אף על פי
10. בכ"ז – בכל זאת
11. תהי' – תהיה
12. באה"ק – בארץ הקודש
13. בעה"י – בעזרת השם יתברך
14. שליט"א – שיחיה לאורך ימים טובים אמן
15. הגרי"מ – הגאון רבי שמות שמתחילים באותיות י, מ (למשל: יעקב + משה) – הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
16. חרל"פ – הרב יעקב משה חרל"פ (תלמידו של הרב קוק)
17. הרה"ג – הרב הגאון
18. ט"ג – טלגרמה
19. והגר"מ – ו + הגר"מ: הגאון רבי שם שמתחיל באות מ (כגון משה / מאיר / מרדכי / מנחם / מיכל) – הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
20. ר' – רבי
21. והשי"ת – והשם יתברך
22. והי' – והיה
23. שלו' – שלום
24. כנה"ר – כנפשו הרמה

אגרות הראי"ה – כרך ד' – אגרת ארמו

תמצית האגרת

תאריך ומקום: י"ג מנחם אב תרפ"ד **נמען:** בנו הרצי"ה ואשתו

בענייני הכלל פעל גם דרך השגריר הבריטי, שכיבדו. הם יתעכבו עד אמצע אלול בשביל עבודת הריליף לעתיד, וכנראה עד אחרי תשרי. בנו של הרב חרל"פ ביקר אותו; מצבו טוב ומשפיע במקום עבודתו. לכלתו: מדוע הפסיקה לכתוב - 'כך היא המדה כידוע לך שיטתי בדבר זכיות הנשים'. מזל טוב להולדת בן לאחותה.

עיקרי הדברים

- פעולה דרך השגריר.
- עיכוב עד אחרי תשרי.
- בן הרב חרל"פ.
- לכלתו.

נוסח האגרת

ב"ה[1]. י"ג מנ"א[2]. [תרפ"ד[3]] פרכבי

בני מחמדי ויקירי שליט"א[4] ורעיתך כלתי כבת לי היקרה הכבודה מרת חוה לאה תחי'[5] לאוי"ט[6].

ב"ה על החוה"ש[7] אשר עמנו פה יזכינו השי"ת[8] בקרוב להתראות בקודש, ולעבוד יחד שכם אחד עבודת קדשינו לתורה ולתעודה, ולרומם קרן עם ד' על חבל נחלתו בכל טוב סלה. עניני הכלל שהגיעו לידי פעלתי כפי השג ידי מרחוק ומקרוב, גם ע"י[9] האמבסדר האנגלי שכבדני ומלא רצוני באופן מצויין ב"ה. יתן ד' שיהי'[10] לברכה ולטובה כללית. הנה מוכרחים אנחנו להתעכב עד אמצע אלול בשביל עבודת הרעליף לעתיד אי"ה[11] ועוד ענינים חשובים, שכפי הנראה יהי'[12] הכרחי שתמשך העבודה עד אחר חודש תשרי, הבעל"ט[13] ולברכה. יתן השי"ת שיהי' הכל בהצלחה, ונזכה להתראות עמכם יקירי ועם כל מחמדינו ואהובינו בכ"ט[14], על כל הנדרש בהמשכת עבודת קדשינו בע"ה[15] בכל פרטיה וכללי' לטובה ולברכה. חזק ואמץ בני יקירי, וחזק ואמץ את ידי כל אהובינו ידידינו וחבירינו היקרים כולם בכלל ובפרט. תאמר מז"ט[16] מיוחד להרב ר"א מרדכי אייג"ש[17] ידידינו שליט"א ולהמל"ח[18] [ול,..] היקר החוי"ב[19] מו"ה[20] דוד שליט"א יתן השי"ת שיהי' במז"ט[21] ובהצלחה לאוי"ט. מסור נא את ברכתי ודרישת שלומי באה"ר[22] לכבוד ידי"נ[23] ומחמדינו הגרי"מ[24] חרל"פ[25] שליט"א, הי'[26] אצלי בנוייארק בנו הרה"ג[27] מיכל וכלתו שליט"א, ב"ה מצבם הוא טוב.וביקרת רוחו ובכשרונותיו ויראת ד' הפנימית החרותה בנפשו היקרה, הוא משפיע לטובה במקום עבודתו.

יתן השי"ת ויהי'[28] הכל בהצלחה, ויקבל ממנו ומכל צאצאיו רב נחת ועונג בעה"י[29] בכט"ס[30]. תמסור דר"ש[31] להרבנים מוה"צ[32] שליט"א, ותאמר להם שכמה שאפשר לי אני עושה לטובתם, ואם אין העני לגמרי ידעו שישנם הרבה מעצורים בעניני המצב הכספי פה. תכתב למע"ה[33] בפרטיות ובבירור מכל העניינים, מסור דברי באה"ר לכל בני מרכז נ"י[34] שליט"א, ולבני ביהמ"ד[35] בכלל ובפרט, ולאהובינו

היקרים הרב ר'[36] דוד וביתו שליט"א, היצחקי שליט"א ולבני הבית כולם הקרובים והרחוקים הכל לברכה. חוה לאה תחי', מדוע חדלת מכתוב בפרטיות, וכי בשביל שאני משתף אותך עם צב"י[37] שליט"א במכתב אחד, הלא כך היא המדה כידוע לך שיטתי בדבר זכיות הנשים, ויהי, רצון מלפני אבינו שבשמים שיהי' גורלכם לברכה, גורל משותף בכל טוב ונחת לאוי"ט. כתבי בתי כתבי ושמחיני בדבריך היקרים, מז"ט לכם בעד הולדת בן להרבנית בריטלא אחותך, כאשר קבלתי מכתב מגיסך היקר מקליוולאנד יתן השי"ת ונזכה גם אנו לברך ולהתברך ב"ה.

והנני בזה אביכם דורש שלומכם ומצפה אשרכם בכט"ס

אברהם יצחק ה"ק

---

1. ב"ה - ברוך השם
2. מנ"א - מנחם אב
3. תרפ"ד - השנה תרפ"ד (1923/1924)
4. שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
5. תחי' - תחיה
6. לאוי"ט - לאורך ימים טובים
7. החוה"ש - החיים והשלום
8. השי"ת - השם יתברך
9. ע"י - על ידי
10. שיהי' - שיהיה
11. אי"ה - אם ירצה השם
12. יהי' - יהיה
13. הבעל"ט - הבא עלינו לטובה
14. בכ"ט - בכל טוב
15. בע"ה - בעזרת השם
16. מז"ט - מזל טוב
17. אי"ג"ש - שם משפחה
18. ולהמל"ח - ולהמיועד להיות חותנו
19. החו"ב - החריף ובקי
20. מו"ה - מורנו הרב
21. במז"ט - במזל טוב
22. באה"ר - באהבה רבה
23. ידי"נ - ידיד נפשי
24. הגרי"מ - הגאון רבי שמות שמתחילים באותיות י, מ (למשל: יעקב + משה) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
25. חרל"פ - הרב יעקב משה חרל"פ (תלמידו של הרב קוק)
26. הי' - היה
27. הרה"ג - הרב הגאון
28. ויהי' - ויהיה
29. בעה"י - בעזרת השם יתברך
30. בכט"ס - בכל טוב סלה
31. דר"ש - דורש שלום
32. מוה"צ - מורה צדק
33. למע"ה - למעלה
34. נ"י - נרו יאיר

35. ביהמ"ד - בית המדרש
36. ר' - רבי
37. צב"י - צבי יהודה (בנו של הרב קוק)

אגרות הראי"ה – כרך ד' – אגרת ארנא

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ט"ו אלול תרפ"ד **נמען:** יהודי אמריקה (עם רב קובנה ורב סלבודקה)

הם מחזקים את הי'סנטרל ריליף' לקיום מוסדות התורה בארץ ובגולה, ומבקשים לא לשים לב לכתבי הפלסתר, שהם 'דברי הבל, שקר ותוהו'.

עיקרי הדברים

- תמיכה בסנטרל ריליף.
- נגד הפלסתר.

נוסח האגרת

ב"ה[1]. לאחינו בני ישראל באמעריקא, שלום וברכת השנים באהבה רבה. אחינו היקרים, הננו בזה מחזקים את ידיכם בעבודת הקדש של החזקת מוסד הסענטראל רעליעף לקיים על ידו את מוסדי תוה"ק[2] באי"י[3] ובארצות הגולה. ונבקש מכם, אחינו האהובים. שלא תשימו לב כלל לכל אלה כתבי הפלסתר, אשר יצאו לדאבון לב כל יראי ד' באמת ובתמים וכל אוהבי תוה"ק ומכבדיה, כי נוכחנו לדעת שהם כולם דברי הבל. שקר ותוהו שאין כדאי לטפל בבטולם. והננו בזה חותמים בברכה נאמנה לכל המסייעים לדבר מצוה הרבה הזאת של החזקת מוסדי תוה"ק בכל המקומות הדרושים לעזרה. יתברכו ממקור הברכות בכוח"ט[4] ובשנה טובה ומעוטרת בכל טוב סלה, ונזכה כולנו יחד לראות בישועת ד' על עם קדשו וחבל נחלתו ובבנין בית מקדשנו, וביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

כנה"י[5] ונפש אחיכם המברכים אתכם באהבה, בעה"ח[6] טו"ב אלול, תרפ"ד[7]

הק' אברהם יצחק ה"ק

אברהם דוב כהנה שפירא בד"ק[8] קאוונא משה מרדכי אפשטיין אב"ד[9] ור"מ דסלאבאדקא

1. ב"ה - ברוך השם
2. תוה"ק - תורתנו הקדושה
3. באי"י - בארץ ישראל
4. בכוח"ט - בכתיבה וחתימה טובה
5. כנה"י - כנפשו היקרה
6. בעה"ח - באתי על החתום
7. תרפ"ד - השנה תרפ"ד (1923/1924)
8. בד"ק - בדקהילה קדושה
9. אב"ד - אב בית דין

אגרות הראי"ה – כרך ד' – אגרת ארסד

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ד' טבת תרפ"ה **נמען:** אגודת הרבנים בארצות הברית וקנדה

הרב קוק מודיע על שובו, ומבקש לחזק את עבודת הריליף ולשלוח את כספי התמיכה מדי חודש, וכן לפעול לישיבה המרכזית. הם עומדים לגמור את קניית המגרש הגדול על הר גבוה, וגם לבנות אולם לרבנות הראשית.

עיקרי הדברים

- שיבה לארץ.
- תמיכה חודשית.
- המגרש לישיבה.
- בית הרבנות.

נוסח האגרת

ד' טבת ה'

הדרת כבוד אלופי ומיודעי ידידי נפשי ולבבי הרבנים הגאונים המפורסמים רבי הפעלים לתורה ולתעודה חברי אגודת הרבנים בארצוה"ב[1] וקנדה יצ"ו[2].

וביחוד לכבוד רב חביבי גאוני הפריזידיום נשיאי התורה שליט"א[3], - יהי נעם ד' עליהם לכונן מעשי ידיהם סלה, אחדשה"ט[4] דהדר"ג[5] באה"ר[6] ואהבת עולם. מצאתי לעצמי חובה חביבה להודיע לכבוד אהובי הדר"ג[7] שליט"א מדבר באי לשלו'[8] בחסדי השי"ת[9] לאה"ק[10] ולעיר קדשנו ת"ו[11], באהבה רבה ובשמחה גדולה נפגשנו אחרי הפרידה הארוכה והנדודים בגולה עם יראי ד' ישרי לב וכל יקירי הרוח אשר במקום מכון בית חיינו. - וברכה מיוחדת הנני מברך בזה לכתר"ה[12] על ברכתם התלגרפית המלאה אהבה וכן, ישלם ד' פעלם. ועל של עתה באתי, להעיר ולעורר את האהבה להתחזק ולהתאמץ בעז"ה[13] למען ציון ומקראיה בכל הענינים הקדושים אשר זכיתי להציע אותם לפני כ"ג[14] שליט"א, וביחוד בעד חזוק עבודת הרעליף ושמירת מועדיו בשלוח כספי התמיכה מדי חדש בחדשו. כי אין לשער את הצורך והנחיצות לחזק ידים רפות של המוני ת"ח[15] וגדולי ישראל העוסקים בתו"ע[16] בקודש, וכל מוסדי הקודש מכונות התורה באה"ק[17], וגם לעסוק בחכמת לבבם ובקדושת נפשם הטהורה בעד יסודה של הישיבה המרכזית לישראל בירושלים, שהננו עוסקים בעז"ה בעבודתם לרומם קרן תוה"ק[18] בהר הקודש ולהמשיך כחות נהדרים וטובים מטובי תלמידי תרביצאי שבחו"ל[19] לירושלים עיקו"ת[20], כאשר תה"ל[21] כבר התרחב הקבוץ הקדוש שלנו, ונתוספו ספסלי צעירים מצוינים ונעלים נחמדים להפליא ושקדנים גדולים בסדר נכון ומפואר לשם ולתפארת בעה"י[22].

והננו נגשים בעה"י בקרוב לגמור את קנית המגרש הגדול במסבי ירושלים בהר גבוה ותלול, לבנינה של הישיבה הנהדרה בעה"י, וגם לכונן את עבודתם הקדושה בשביל בנין האולם של הרבנות הראשית לארץ ישראל, באופן מפואר. אקוה שנעם ד' יהי'[23] עליהם ומעשי ידיהם לכונן לשם עולם, ודגל

ירושלים באור קדש ד' על עמו ונחלתו יתנוסס לכבוד ועז על מרומי הררי ציון, ונזכה לראות בבנין אפריון וישועת ד' על עם קדשו וחבל נחלתו במהרה בימינו בקרוב.

ידי"ע[24] דוש"ת[25] באה"ר

אברהם יצחק ה"ק

---

1. בארצוה"ב - בארצות הברית
2. יצ"ו - ישמרה צורה ויחייה
3. שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
4. אחדשה"ט - אחרי דרישת שלומו הטוב
5. דהדר"ג - דהדרת גאונו
6. באה"ר - באהבה רבה
7. הדר"ג - הדרת גאונו
8. לשלו' - לשלום
9. השי"ת - השם יתברך
10. לאה"ק - לארץ הקודש
11. ת"ו - תבנה ותכונן
12. לכתר"ה - לכבוד תורתו רום הדרתו
13. בעז"ה - בעזרת השם
14. כ"ג - כבוד גאונו
15. ת"ח - תלמידי חכמים
16. בתו"ע - בתורה ועבודה
17. באה"ק - בארץ הקודש
18. תוה"ק - תורתנו הקדושה
19. שבחו"ל - שבחוץ לארץ
20. עיקו"ת - עיר קודשנו ותפארתנו
21. תה"ל - תהלה לא-ל
22. בעה"י - בעזרת השם יתברך
23. יהי' - יהיה
24. ידי"ע - ידידו עוז
25. דוש"ת - דורש שלומו ותורתו

אגרות הראי"ה – כרך ד' – אגרת ארעב

תמצית האגרת

תאריך ומקום: י"ט טבת תרפ"ה **נמען:** ד"ר אדולפו בן הראש, יושב ראש קהילת ליסבון

שמחה על האנוסים המתעוררים לשוב. ספק אם הריליף באמריקה יוכל לתמוך בסכומים גדולים בבית ספרם, אבל הרב קוק יכתוב להם וישלח את מכתבו.

עיקרי הדברים

- האנוסים בפורטוגל.
- פנייה לריליף.

נוסח האגרת

י"ט טבת ה'

לכבוד הד"ר[1] הנכבד מר אדולפו בן הראש, יו"ר[2] קה"ק[3] ליסבון, שלו'[4] שמחתי במכתבו היקר בדבר האנוסים המתעוררים לשוב למקור קדשם. יחזק ה' את לבם ואת לב עוזריהם ותומכיהם המוסריים והחמריים למען יתאמצו במפעל הקדוש הזה להשיב לנו את עדר ד' הנפוץ הזה. וע"ד[5] תמיכה לבית ספרם מהועד של הצנטרל רעליף באמעריקא. לקוות לסכומים גדולים מסופק אני אם אפשר, כי הדברים יגעים מאד, בדבר קבוץ הכספים לזמנים הבאים, בכל זה אכתב בל"נ[6] להם שישימו לבם לדרישת כבודו, ואשלח להם את מכתבו הנכבד, ואקוה שיבאו המנהלים משם עמו בדברים ע"ד[7] דרישתו הנכבדה, ויעזרו לו כפי האפשרות של המצב.

הנני בזה חותם ברכה נאמנה מקודש.

אברהם יצחק ה"ק

---

1. הד"ר - הדוקטור
2. יו"ר - יושב ראש
3. קה"ק - קהילה קדושה
4. שלו' - שלום
5. וע"ד - ועל דבר
6. בל"נ - בלי נדר
7. ע"ד - על דבר

אגרות הראי"ה – כרך ד' – אגרת ארפט

תמצית האגרת

תאריך ומקום: כ"ו שבט תרפ"ה **נמען:** הרב אברהם דובער כהנא שפירא, רב קובנה

המרכז מתפתח, ונקבצו צעירים מצוינים; נשלחו רשיונות לעוד. הרב אי בורשטיין התקבל, אבל עדיין אינו יכול לצאת מיפו בגלל בריאותו. דיזנגוף יעץ לבנו של הרב להיכנס לעבודה משרדית בלי שכר לחודשים אחדים. עבודת הריליף מעוכבת, ומאז שובו לא הגיע תקציב חודשי אחד. בתוספת: ויזות לתלמידים יעוכבו, כי כבר נכנסו לעול גדול; ולרבנים - רק עם מקור פרנסה.

עיקרי הדברים

- התפתחות המרכז.
- הרב בורשטיין.
- עיכוב הריליף.
- הגבלת ויזות.

נוסח האגרת

כ"ו שבט ה'

הדרת כבוד ידידי וחמדת לבבי הגאון הגדול פאר ישראל רב העלילי וגדל דעה כקש"ת[1] מו"ה[2] אברהם דובער הכהן שפירא שליט"א[3]

הגאבד"ק[4] קאונא יצ"ו[5] שלו'[6] וברכה מקודש באה"ר[7] ידיד נאמן, הנני חייב לבקש סליחה על האיחור של דברי להדר"ג[8] שליט"א. אמנם בטוח אני, שלפני בקשתי כבר ענה בלבבו ואמר סלחתי, כי מי כמוהו יודע את אמון רוחי לאהבתו הנאמנה, הישנה והחדשה, שכולה מתאימה ת"ל[9] מתוך הכרה של טוהר לב ואצילות נפשו הגדולה והעדינה. שאל הדר"ג[10] ע"ד[11] המרכז, אוכל תה"ל[12] לבשרו שהולך הוא ב"ה[13] ומתפתח. צעירים מצוינים מישיבות שונות נתקבצו: אמנם לא רב עדיין המספר, אך עוד עתידים לבא עוד מספר הגון ששלחנו להם רשיונות. נקוה שיהיה קבוץ מופתי ומפואר לישראל על אדמת הקודש בעה"י[14]. את ידידנו הגאון ר"א בורשטיין שליט"א קבלנו בפרינציפיון, אבל לצערי הגדול עדיין אין מצב בריאותו מספיק, שיוכל לצאת מיפו, כי סבל הרבה מהקור אשר היה בחורף דנא קשה מאד באי"י[15], ועדיין לא פלטינן מניי לגמרי, אף כי הוקל ב"ה בימים האחרונים. נקוה שבימי ירח אדר הבע"ל[16] יקבע דירתו בירושלים ויעבוד בישיבה כפי כחו, יחזק ד' חילי לאורייתא, לאוי"ט[17], ונזכה כולנו לעבוד שכם אחד ברוח טהור ונשא עבודת ד' לעם קדשו וארץ חמדתו, בהארת אורה של תורה ודעה ישרה לתפארת ישראל ולצמיחת קרן ישועה לכל אפסי ארץ בב"א[18].

בנו היקר לי' הי'[19] אצלי, שמחתי לראותו וכתבתי אודותו כפי בקשתו, אמנם מר דיזנהויף ראש עירית תל-אביב התענין במצבו ע"פ[20] מכתבי, וכתב לי עצתו שיכנס באיזו עבודה משרדית, על משך זמן של איזה חדשים שלא ע"מ[21] לק."פ, ואז אחרי ההתרגלות יש תקוה שישיג עבודה מסודרת לפי כשרונותיו. השפעתה של עבודתנו בהרעליעף, שכל כך כחות השקענו בה, לצערי הגדול היא מעוכבת לעת עתה,

ועדיין לא קבלה א"י[22] אף תקציב חדשי אחד מאז באתי. המצב מעורר צער ולדי הישועה. מאד אשמח לקבל בקרוב בע"ה[23] מכתב מפורט מכבוד ידי"נ[24] הדר"ג שליט"א מבשר שלומו וטובו ושלו'[25] אחינו יושבי ארץ ליטא ושלו' הרבנים ומחשבתם של המעולים שבהם ע"ד העבודות הכלליות הראויות להיות נעבדות ע"י[26] בחירי ת"ח[27] שבדור, להטבת מצבה של האומה ברוח ובחומר ולרומם עם זה את דגל התורה והיהדות הנאמנה, כאשר יאתה לרועים נאמנים, היודעים את אחריותם על צאן קדשים, הנדחים מעברים מתגרת סופות ומהומת זאבי ערבות. ומה חושב הדר"ג ע"ד בקורו באה"ק[28] כאשר נדברנו.

רבו מאד הדברים, שהיו ראויים להיות ביניינו חליפות, אבל קשתה עלי כעת הכתיבה מרוב עמל ועבודה, והנני בזה חותם בכל חותמי ברכות באה"ר ונאמנה, כנה"ר[29] ונפש ידי"ע[30] דוש"ת[31] באה"ר

הק' אברהם יצחק ה"ק

נ"ב[32]: בדבר הויזות לבני הישיבה, מוכרחים אנחנו לעכב כעת עד ירחיב ד' לנו, כי כבר נכנסנו בעול גדול הרבה יותר מהאמצעים שבידינו, וגם הצפויים בקרוב בכלל, וע"ד[33] רבנים אי אפשר לשלח ג"כ[34] כ"א[35] כשנדע שהרב העולה יש לו מקור של פרנסה, כי הממשלה מביטה ע"ז[36] בעין של בקורת גדולה. ידי"ע הנ"ל[37]

---

1. כקש"ת - כבוד קדושת שם תפארתו
2. מו"ה - מורנו הרב
3. שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
4. הגאבד"ק - הגאון אב בית דין קהילת
5. יצ"ו - ישמרה צורה ויחייה
6. שלו' - שלום
7. באה"ר - באהבה רבה
8. להדר"ג - להדרת גאונו
9. ת"ל - תודה לא-ל
10. הדר"ג - הדרת גאונו
11. ע"ד - על דבר
12. תה"ל - תהלה לא-ל
13. ב"ה - ברוך השם
14. בעה"י - בעזרת השם יתברך
15. בא"י - בארץ ישראל
16. הבע"ל - הבא עלינו
17. לאוי"ט - לאורך ימים טובים
18. בב"א - במהרה בימינו אמן
19. הי' - היה
20. ע"פ - על פי
21. ע"מ - על מנת
22. א"י - ארץ ישראל
23. בע"ה - בעזרת השם
24. ידי"נ - ידיד נפשי
25. ושלו' - ושלום

26. ע"י - על ידי
27. ת"ח - תלמידי חכמים
28. באה"ק - בארץ הקודש
29. כנה"ר - כנפשו הרמה
30. ידי"ע - ידידו עוז
31. דוש"ת - דורש שלומו ותורתו
32. נ"ב - נכתב בצד (תוספת למכתב)
33. וע"ד - ועל דבר
34. ג"כ - גם כן
35. כ"א - כי אם
36. ע"ז - על זה
37. הנ"ל - הנזכר לעיל

אגרות הראי"ה – כרך ד' – אגרת ארצא

תמצית האגרת

תאריך ומקום: כ"ו שבט תרפ"ה **נמען:** מנהלי הסנטרל רילף, ניו יורק

המוסדות והנצרכים במצב מדאיב, והתלונה 'מה הועילו לנו כל הטרחה' מצערת אותו. הרב קוק מבקש לשמור על התקציב החודשי. הרב קוק גם ממליץ על תמיכה בחינוך ילדי האנוסים בליסבון, ועל מוסד תורני עם אומנות של הרב כ"ץ מצ'רנוביץ.

עיקרי הדברים

- דרישה לתקציב חודשי.
- ילדי האנוסים.
- מוסד בצ'רנוביץ.

נוסח האגרת

כ"ו שבט ה'

ידידי היקרים הרבנים הגאונים והאלופים הנכבדים מנהלי הסנטרל רעליעף בנוייורק יצ"ו[1]

שלו'[2] וברכה מקודש אחדשה"ט[3] באה"ר[4] הנני מוצא לי לחובה קדושה להעיר את רוחם הטהור לחוס על עבודתנו אשר עבדנו יחד בכל כך עמל ונדודים בהיותי במדינתם, ועתה הנה חרפה שברה לבי, כי המון הנצרכים והמוסדות שעינם נשואות לעזרה הנם נתונים במצב כלכך מדאיב, וישועה רחקה מהם, והתלונה של מאי אהני להו כל התוכן רב הטורח אשר טרחתי בעדם, היא באמת מדאיבה את לבי, מאד, נא אהובי היקרים יתעוררו נא ברוח עז ואמץ להחיש את העזרה הדרושה ולשמור על התקציב החדש של אה"ק[5] מדי חדש בחדשו, ודי יעזרם לרומם את דגל הקודש והציל נפשות רבות ולסעד מוסדי הקודש מכונות תוה"ק[6] באי"י[7]. מדי דברי אזכיר ע"ד[8] בקשה שהגיעה אלי מליסבון, פורטוגל, ע"ד מספר הגת של משפחות אחינו האנוסים, ששבו ב"ה[9] לצור מחצבתם, ולדת ישראל באמת, והם צריכים סיוע לחנוך בניהם בבתי ספר חדורים אש דת ואמונת אמן, והרבה מהם הם אינם יכולים לספק את הוצאה הזאת, כאשר כתבו לי משם, חושב אני שדרישה קדושה זו צריכה להתקבל כאחת הדרישות היותר הגונות הבאות מארצות הגולה. כמו כן, קבלתי מכתב מאת הרב כץ מצערנאוויץ ע"ד מוסד תורני, בחבור של אומנות שראוי ג"כ[10] לתמיכה.

והנני בזה חותם בברכה נאמנה לכת"ה[11] ולכא"ל[12]., ידי"ע[13]

הק' אברהם יצחק ה"ק

1. יצ"ו - ישמרה צורה ויחייה
2. שלו' - שלום
3. אחדשה"ט - אחרי דרישת שלומו הטוב
4. באה"ר - באהבה רבה
5. אה"ק - ארץ הקודש

6. תוה"ק - תורתנו הקדושה
7. באי"י - בארץ ישראל
8. ע"ד - על דבר
9. ב"ה - ברוך השם
10. ג"כ - גם כן
11. לכת"ה - לכבוד תורתו הרמה
12. ולכא"ל - ולכל אשר לו
13. ידי"ע - ידידו עוז

אגרות הראי"ה – כרך ד' – אגרת אדש

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ח' אדר תרפ"ה **נמען:** הרב נתן רבינוביץ

על יתרת נדבת הגביר ורבלובסקי: יחולק לישיבות שכתב, עם חלק הגון לירושלים, לסלבודקה (עם חלקה בחברון), טלז, לומז'ה וגרודנה, ואולי גם מיר ווולוז'ין. הרב קוק מצטער שהגביר אינו נותן דרך הסנטרל ריליף, שעושים באמונה.

עיקרי הדברים

- חלוקת הנדבה.
- הישיבות.
- העדפת הריליף.

נוסח האגרת

ח' אדר ה'

שלום וברכה לכבוד הרב המאוה"ג[1] כש"ת[2] מו"ה[3] נתן ראבינאוויץ שליט"א[4]

בתשובה ע"ד[5] מכתבו אודות נדבת הגביר ווערבלאווסקי, מסך העודף, הנני מסכים למסור לחלק לאלה הישיבות שכתב כת"ר[6], ומובן שהישיבות שבירושלים צריכות לזכות בחלק הגון מזה, ועמהן הישיבות דסלאבאדקא - ביחד עם חלק החברוני שלה, וישיבת טולז לאמזא וגראדנא. ואולי ראוי להוסיף עליהן עוד איזה ישיבות חשובות כמו ישיבת מיר וישיבת וואלאזין, אע"פ[7] שזו האחרונה נתקטנה עכשיו בכמותה היא חשובה עדיין.

והנני בזה ידידו דוש"ת[8] באה"ר[9]

הק' אברהם יצחק ה"ק

מדי דברי אזכיר את כת"ר לעזר בכל עז במפעל הגדול של ישיבתנו הקדושה המרכזית בירושלים עה"ק[10] ת"ו[11], שהיא ב"ה[12] הולכת ומתפתחת לאור עולם בישראל. גם זה אזכיר לכת"ר[13], שבכלל אני מצטער על אשר הגביר מר וו. נ"י[14] אינו נותן את הסכום ליד מנהלי הסנטרל רעליף כי אני יודע שבאמונה הם עושים, וזכות הרבים היא לסייע להם ולחזק את ידם, אבל אם א"א[15] לפעול למסור לשם, יחולק באופן המבואר כנ"ל[16]., הנ"ל[17].

1. המאוה"ג – המאור הגדול
2. כש"ת – כבוד שם תפארתו
3. מו"ה – מורנו הרב
4. שליט"א – שיחיה לאורך ימים טובים אמן
5. ע"ד – על דבר
6. כת"ר – כבוד תורתו
7. אע"פ – אף על פי
8. דוש"ת – דורש שלומו ותורתו

9. באה"ר - באהבה רבה
10. עה"ק - עיר הקודש
11. ת"ו - תבנה ותכונן
12. ב"ה - ברוך השם
13. לכת"ר - לכבוד תורתו
14. נ"י - נרו יאיר
15. א"א - אי אפשר
16. כנ"ל - כנזכר לעיל
17. הנ"ל - הנזכר לעיל